

Sygn. akt: I C 21/20 upr

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2020 roku

Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Ludmiła Dulka - Twarogowska

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2020 roku w Wąbrzeźnie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: **(...) (...) z siedzibą w G.**

przeciwko: **M. B. (1)**

o zapłatę

1) zasądza od pozwanego M. B. (1) na rzecz powoda (...) (...) z siedzibą w G. kwotę **4.532,76 zł** (cztery tysiące pięćset trzydzieści dwa złote siedemdziesiąt sześć groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie naliczanymi od tej kwoty za okres od 11 grudnia 2019 roku do dnia zapłaty;

2) oddala powództwo w pozostałej części;

3) zasądza od pozwanego M. B. (1) na rzecz powoda (...) (...) z siedzibą w G. kwotę **1.671,25 zł** (jeden tysiąc sześćset siedemdziesiąt jeden złotych dwadzieścia pięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

4) zasądza od powoda (...) (...) z siedzibą w G. na rzecz r.pr. M. K. prowadzącej Kancelarię Radcy Prawnego przy ul. (...). J. (...) w L. kwotę 1.481,52 zł (jeden tysiąc czterysta osiemdziesiąt jeden złotych pięćdziesiąt dwa grosze) podwyższoną o stawkę podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu M. B. (1) z urzędu;

5) zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wąbrzeźnie na rzecz r.pr. M. K. prowadzącej Kancelarię Radcy Prawnego przy ul. (...). J. (...) w L. kwotę 918,48 zł (dziewięćset osiemnaście złotych czterdzieści osiem groszy) podwyższoną o stawkę podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu M. B. (1) z urzędu.

Sędzia

Ludmiła Dulka – Twarogowska

POUCZENIE

1. (...)

2. (...)

ZARZĄDZENIE

1. (...) C;

2. (...)

3. (...)

-(...)

-(...)

Sędzia

Ludmiła Dulka – Twarogowska

W., dnia 24 lipca 2020 r.

Sygn. akt I C 21/20 upr

UZASADNIENIE

Pozwem z 11 grudnia 2019 r. E. C. (...) w G. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od M. B. (1) kwoty 11.844,86 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także kosztów procesu (k.3-5v).

Pozwany w sprzeciwie od wydanego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wniósł o oddalenie powództwa (k.36-39).

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska (k.59-65, k.85-86v, k.88-89)

Sprawa została rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu (...) r. (...) Sp. z o.o. we W. (pożyczkodawca) zawarł z M. B. (1) (pożyczkobiorca) umowę pożyczki nr (...) na okres do 06 września 2022 r., na podstawie której wypłacił mu kwotę 7.000 zł. Zgodnie z umową całkowita kwota do zapłaty wnosila 15.522,22 zł i obejmowała, oprócz zwrotu kwoty pożyczki, także całkowity koszt pożyczki, na który składały się: odsetki kapitałowe za cały okres obowiązywania umowy w kwocie 1.522,22 zł (10% w stosunku rocznym) i opłata operacyjna za cały okres obowiązywania umowy w kwocie 7.000 zł. Całkowita kwota do zapłaty miała zostać zwrócona przez pożyczkobiorcę w 48 równych miesięcznych ratach, płatnych w wysokości po 323,37 zł do 6 dnia każdego kolejnego miesiąca, począwszy od 06 października 2018 r.

Dowody:

- oświadczenie o dochodach pozwanego z 06.09.2018r. (k.74);

- umowa pożyczki (k.13-17).

Na podstawie umowy przelewu wierzytelności z 07 września 2018 r. (...) Sp. z o.o. we W. zbył na rzecz (...) we W. wierzytelność względem pozwanego z tytułu umowy pożyczki nr (...). Następnie wskazana wierzytelność w oparciu o umowę sekurytyzacji z 10 września 2018 r. została przelana przez (...) na rzecz (...) w G., o czym powiadomiono pozwanego.

Dowody:

- oświadczenie o przelewie wierzytelności (k.71);

- umowa sekurytyzacji z załącznikiem nr 1 (k.10-12, k.66-68);

- pismo informujące o zmianie rachunku do spłat pożyczki (k.20-21).

W dniu 22 lipca 2019 r. (...), w związku z brakiem dokonania wymaganej spłaty, wezwał M. B. (2) do zapłaty 323,91 zł do dnia 01 sierpnia 2019 r., a następnie w pismach z 27 września 2019 r. zawarł oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pod warunkiem wstrzymującym – dokonania spłaty zaległej kwoty wynoszącej 977,59 zł w terminie do 11 października 2019 r., a także wezwanie do zapłaty.

Dowody:

- wezwanie do zapłaty z 22.07.2019 r.(k.18-19);

- wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z dowodem nadania przesyłki (k.22-23, 72-73);

- wezwanie do zapłaty z 27.09.2019 r. (k.24).

W okresie od 05 października 2018 r. do 06 czerwca 2019 r. M. B. (1) dokonał spłaty zadłużenia z umowy pożyczki nr (...) w łącznej wysokości 2.911,22 zł.

Okoliczność bezsporna.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się częściowo uzasadnione.

Powód dochodził spełnienia przez pozwanego zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki gotówkowej, w związku z przelewem wierzytelności na jego rzecz. Zgodnie z art. 509 § 1 k.c., wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Natomiast z treści § 2 tego przepisu wynika, że wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. W oparciu o zaprezentowane przez powoda dokumenty prywatne, Sąd przyjął, iż E. C. (...) z siedzibą w G. wykazał swoją legitymację procesową.

Podstawę prawną roszczenia powoda stanowił art. 720 k.c., zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Do głównych świadczeń stron należy zaliczyć udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony czas (po stronie pożyczkodawcy) oraz zwrot tych środków (po stronie pożyczkobiorcy).

Pozwany jest konsumentem, zaś pierwotny wierzyciel przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych, dlatego zastosowanie w niniejszej sprawie winny znaleźć także przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U.2019.1083 j.t.), w szczególności art. 3 ust. 1 określający, iż przez umowę o kredyt konsumencki należy rozumieć umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki (art. 3 ust. 2 pkt 1 wskazanej ustawy).

Okoliczności zawarcia umowy oraz wypłaty pozwanemu kwoty pożyczki należy uznać za niebudzące wątpliwości. Co prawda powód nie przedstawił dowodu z dokumentu świadczącego o przekazaniu kwoty pożyczki pozwanemu. Tym niemniej fakt ten należało uznać za ustalony w oparciu o inne wiarygodne dowody zaprezentowane w toku postępowania (art.231 k.p.c.), w tym: oświadczenie pozwanego z 06 września 2018 r. o wysokości i źródłach dochodów oraz umowę pożyczki. Oba te dokumenty zostały podpisane własnoręcznie przez pozwanego, który na żadnym etapie postępowania nie kwestionował ich autentyczności. Ponadto zasady doświadczenia życiowego oraz prawidłowego rozumowania wskazują, iż skoro M. B. (1) w okresie od 05 października 2018 r. do 06 czerwca 2019 r. systematycznie dokonywał wpłat na poczet zaciągniętego zobowiązania w łącznej wysokości 2.911,22 zł (co było bezsporne między stronami), to bez wątpienia środki pieniężne wynikające z przedmiotowej umowy zostały mu przekazane.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4). Jak słusznie zauważa się w orzecznictwie sądowym, sprzeczne z dobrymi obyczajami są m.in. działania wykorzystujące np. niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (vide m.in. wyrok SA w Warszawie z 27.01.2011r. w sprawie VI ACa 771/10). Rażąco naruszenie interesów konsumenta zachodzi natomiast w sytuacjach, w których w rażący sposób została naruszona równowaga interesów stron umowy przez to, że jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę, formułując konkretne postanowienie umowy. Określenie "rażąco" należy stosować do znacznego odchylenia przyjętego uregulowania od zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków.

Umowa pożyczki nr (...) została zawarta przy użyciu wzorca (formularza), zatem pozwany nie miał rzeczywistego wpływu na jej treść, poszczególne postanowienia umowy nie były z nim uzgadniane indywidualnie.

Wątpliwości Sądu wzbudziła dopuszczalność naliczenia opłaty operacyjnej i obciążenia pozwanego zobowiązaniem do jej zapłaty. W sytuacji, gdy normalnym i uprawnionym wynagrodzeniem pożyczkodawcy są odsetki umowne, zastrzeżone również w analizowanej umowie pożyczki, Sąd uznał, że pożyczkodawca w sposób nieuprawniony naliczył dodatkowe wynagrodzenie w formie opłaty operacyjnej, nie wskazując przy tym żadnych kryteriów, które legły u podstaw jej obliczenia. Ponadto należy podkreślić, że sama opłata cechuje się w sposób rażący nadmierną wysokością, skoro stanowi aż 100 % kwoty faktycznie wypłaconej. Zawierając umowę konsument powinien mieć gwarancję, że naliczone pozaodsetkowe koszty odpowiadają kosztom czynności, których dotyczą, oraz że ich wysokość nie jest zbyt wygórowana, a więc nie narusza dobrych obyczajów. Analizowana opłata operacyjna w sposób jaskrawy narusza dobre obyczaje, stanowiąc nieuprawnione źródło dochodu dla pożyczkodawcy, a więc postanowienie ją regulujące należy uznać za klauzulę niedozwoloną, która nie może wiązać pozwanego.

Na gruncie umowy pożyczki nr (...) pozwanego obciążał zatem tylko zwrot kwoty pożyczki – 7.000 zł wraz z odsetkami kapitałowymi do dnia 10 listopada 2019 r. (kiedy to roszczenie stało się wymagalne po wypowiedzeniu umowy), które wyniosły 443,98 zł (obliczone proporcjonalnie do faktycznego okresu trwania umowy) - łącznie 7.443,98 zł. Skoro jednak pożyczka już została spłacona w zakresie 2.911,22 zł, do zapłaty pozostało 4.532,76 zł, którą to kwotę Sąd zasądził na rzecz strony powodowej w pkt 1 wyroku wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 11 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty.

W pozostałej części Sąd oddalił powództwo jako nieuzasadnione, w tym także roszczenie o skapitalizowane odsetki za opóźnienie, skoro przy zredukowanej należności, wobec nie przedłożenia przez powoda harmonogramu spłat, nie sposób było ustalić, czy i w którym momencie pozwany popadł w opóźnienie (pkt 2 sentencji).

O kosztach procesu w pkt 3 wyroku Sąd orzekł zgodnie z zasadą ich stosunkowego rozdzielenia, wyrażoną w treści art. 100 k.p.c., przyjmując, że powód wygrał proces na poziomie 38,27%, a jego koszty wynosiły 4.367 zł. Tym samym pozwany winien pokryć koszty procesu powoda w zakresie 1.671,25 zł.

O kosztach pełnomocnika wyznaczonego z urzędu dla pozwanego Sąd orzekł w myśl § 8 pkt 5 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 03 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U.2019.68 j.t.), ustalając ich

wysokość na kwotę 2.400 zł + VAT, z czego kwota 1.481,52 zł została zasądzona od powoda (pkt 4 wyroku), natomiast kwotą 918,48 zł obciążono Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie (pkt 5 wyroku).

Odnosząc się z kolei do wniosku pozwanego o rozłożenie zasądzonego roszczenia na raty wskazać należy, iż art. 320 k.p.c. przewiduje jedną z zasad orzekania zwaną "moratorium sędziego" i określa, że w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Przepis ten ma charakter wyjątkowy i nie może być interpretowany rozszerzająco. Stwarza on możliwość orzekania o sposobie spełnienia świadczenia w sposób bardziej dogodny dla zobowiązanego, niż to wynika z regulacji prawa materialnego. Uprawnienie do rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty przysługuje sądowi w szczególnie uzasadnionych wypadkach, a więc wówczas, gdy ze względu na stan majątkowy, rodzinny czy zdrowotny spełnienie zasądzonego świadczenia byłoby dla strony pozwanej niemożliwe do wykonania lub bardzo utrudnione i narażałoby ją na niepowetowane szkody. Rolą wskazanego rozwiązania jest wydłużenie terminu zapłaty świadczenia przez dłużnika, a tym samym, uchronienie go od postępowania egzekucyjnego oraz naliczania kolejnych odsetek. Jednocześnie należy mieć na uwadze, iż w procesie cywilnym ochrony dłużnika nie należy stawiać ponad ochronę wierzyciela i niezbędne jest uwzględnienie wszelkich okoliczności sprawy, w tym uzasadnionego interesu podmiotu inicjującego proces (vide: wyrok SA w Gdańsku z 31.05.2012 r., sygn. I ACa 242/12 Legalis nr 732578). Tym samym sąd korzystając z uprawnienia przewidzianego artykule 320 k.p.c. winien mieć na uwadze interesy obu stron postępowania.

Na gruncie niniejszej sprawy, pomimo trudnej sytuacji życiowej i materialnej pozwanego, Sąd nie znalazł podstaw do rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty. Mając na uwadze zadeklarowane miesięczne dochody i wydatki pozwanego, które w całości się kompensują (k.40-45), a także obciążenia finansowe w związku z zaciągniętymi pożyczkami w innych instytucjach (o czym Sąd posiada wiedzę z urzędu w oparciu o równoległe toczące się postępowania przeciwko pozwanemu), Sąd uznał, iż M. B. (1) nie jest w żaden sposób zagwarantować wywiązania się ze zobowiązania wobec powoda po rozłożeniu świadczenia na raty. Na marginesie należy podnieść, że nie ma żadnych przeszkód do ewentualnego zawarcia przez strony porozumienia dotyczącego spłaty długu w ratach, już po uprawomocnieniu się wyroku.

Sędzia

L. T.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

(...)

3. (...)

W., dnia 16.10.2020 r.

Sędzia Ludmiła Dulka-Twarogowska